

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Principia Juris Canonici : Ex Libro ... Decretalium Gregorii
IX. Pontificis M / Antehac In Alma & Archi-Episcopali
Benedictina Universitate Salisburgensi**

König, Robert

Salisburgi, 1725

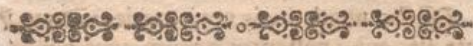
VD18 80460526

33. De Privilegiis, & excessibus privilegiatorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61800](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61800)

præstita cautione de demoliendo suis sumptibus, opus perficere. Barb. in *d. e. fin. n. 4.*

Limitatur tamen prædictus nuntiationis effectus imprimis, ut locum non habeat, nisi quando de jurenuntiantis dubitatur. Panorm. in *c. 1. h. tit. n. 10.* Deinde ut non procedat, quando dilatio ædificanti periculum allatura est, tunc quippe cautionem sibi oblatam nuntians novum opus simpliciter acceptare tenetur, ut cum aliis notat Barb. in *c. parvula. n. 2. h. t. Gail. 1. Observ. 16. n. 8.*

TITULUS XXXIII. De Privilegiis, & Excessibus privilegiatorum.

SUMMARIÆ.

1. Privilegii etymologia. 2. Synonymia. 3. Definitio.
4. Usque 9. Divisio. 10. Quinam possint concedere privilegia? 11. Quomodo privilegia acquirantur concessione? 12. 13. Communicatione? 14. Et prescriptione? 15. 16. 17. Quibus personis, aut rebus dari possint privilegia?
18. Privilegium debet continere favorem specialem.
19. Rationabilem tamen.
20. An ad privilegium necessaria sit justa causa? 21. An scriptura? 22. 23. An insinuatio, & notitia ejus? 24. Quis sit finis privilegii? 25. Quinam effectus? 26. & seqq. Quibus modis privilegium amittatur?

Excessus quoque species est, cum privilegiati privilegiis sibi indultis abutuntur; quâ occasione hic de Privilegiis agit.

§. I.

Privilegium juxta Iherodorum in *c. 3. dist. 3.* dicitur quasi *lex privata*, eò quòd respiciat privatam utilitatem illius, cui conceditur; Gregorius in *c. fin. causa 25. q. 1. v. si ergo.* idem est, ac *privatum legium*: eò quòd privatam legem generet; Panormitanus nosse in *c.*

Abbate. de V. S. putat, quòd idem sonet, ac *privans legem*: propterea, quia legi generali derogat, & aliquid contra dispositionem ejus indulget.

§. II.

Synonyma privilegii vulgò esse censentur concessio. *l. 1. pr. ff. de Testament. miliz. indulgentia. c. 31. h. t. beneficium. l. 68. ff. de R. J. dispensatio. c. 16. causa 1. q. 7. exceptio. l. 7. c. de Vobligal. specialis largitas, & prerogativa. l. ult. C. de Fruct. & lit. expens. constitutio personalis. §. 6. Instit. de l. N. G. & C. lex propria. l. 21. §. ult. ff. Ad municip. lex privata. d. c. 3. dist. 3. jus singulare, spondebare Freyheit, l. jus singulare. 16 de Legib. item indultum, rescriptum, seu diploma principale, favor, gratia, immunitas. Azor. Instit. moral. l. §. c. 22. q. 1.*

§. III.

Definitur privilegium, quòd sit jus singulare in certâ alicujus personæ, vel causâ favorem, ac gratiam à Superiore constitutum per *d. l. 16. ff. de Leg. Breviùs*: quòd sit lex privata aliquid speciale concedens. Zosif. *h. tit. num. 1.*

§. IV.

Dividitur privilegium I. in reale, & personale. Reale est, cui res, seu causa aliqua locum facit, ita scilicet; ut ipsi causâ tribuatur, & competat omnibus, qui in eadem causâ sunt; quò pertinent privilegia, quæ competunt ratione Episcopatus, Clericatus, Principatus, Doctoratus, Nobilitatis, aut similis qualitatis. Personale dicitur, cui personæ conditio locum facit, ita scilicet. ut quamvis detur ob causam, aut motivum aliquod, quòd aliis quoque personis potest competere, soli tamen personæ privilegiatæ ex ipsius personæ respectu tribuatur, & cum ea expiret. *l. 86. & 196. ff. de R. J.* Ut verò appareat, personæ, an causæ, vel rei concessum sit privilegium? attendenda sunt verba, num in personam, vel rem

rem directa sint, atque his expensis de intentione privilegiantis judicandum est. Ideoque si in privilegio Apostolico dicatur: *Tibi ob virtutis tuae merita concedimus exemptionem, privilegium personale*; econtra si dicatur: *Concedimus impofterum Episcopo, Pralato hujus loci, &c. potestatem exercendi pontificalia etiam in aliena dioecesi*, privilegium reale reputatur per c. 14. de Offic. deleg. cap. 6. de Presumpt. l. 7. §. 8. ff. de Pactis.

II. Dividitur privilegium in gratiosum, remunerativum, & conventionale. Gratiosum est, quod gratis tribuitur, nullâ habitâ ratione meritorum, vel obligatione reciproca privilegiati. Remunerativum, quod alicui ratione meritorum ipsius, vel alterius datur. Conventionale quod conceditur interveniente pacto, seu conventionem.

III. Dividitur privilegium in favorabile, & odiosum. Favorabile est, quod privilegiatio confert favorem & commodum, nullique affert incommodum & præjudicium, ut est privilegium dispensandi, audiendi Missam tempore interdicti, serviliter laborandi die festo, aut vescendi carnibus tempore quadragesimæ. Odiosum dicitur, quod uni confert favorem & alteri præjudicium, ut est privilegium, quo quis eximitur à solutione decimarum, utpote quod vergit in præjudicium illius, cui solvebantur decimæ.

IV. Dividitur privilegium in affirmativum, & negativum. Affirmativum est, quod positivis & affirmativis verbis aliquid concedit, aut etiam aliquid faciendi facultatem tribuit, v. g. jus cudendi monetam, tabellarios creandi, altaria, & calices consecrandi, &c. Negativum, quod privatis verbis quempiam ab onere liberat. v. g. immunitas à gabelis, vestigalibus, vel decimis solvendis,

V. Dividitur privilegium, quodd aliud sit clausum in corpore juris, aliud datum per

speciale rescriptum. Clausum in corpore Juris appello, quod inter alias leges corpori Juris insertum est, uti est Immunitas Ecclesiarum, privilegium fori, & Canonis; item privilegium studiosorum, pupillorum, Minorennum, mulierum, militum, fisci & similia. Datum per speciale rescriptum voco, quod extra corpus Juris certæ alicui personæ, communitati, vel loco per speciales litteras, vel diploma, bullam, vel indultum concessum est. P. Engl. ad h. t. n. 2. Differentia inter hæc illa est, quod datum per rescriptum speciale maneat in sua natura communi privilegiorum; clausum autem in corpore Juris transeat in jus ipsum commune, & fiat illius pars. Hostiens. cap. 1. de Sepult. ita ut hujus dispositio non tam privilegium, quam jus commune dicatur. Barb. in Collect. ad auth. quæ in provinc. C. Ubi de crim. agi oport. Ex quo inferunt Covar. 4. decret. p. 2. cap. 8. P. Engl. ubi supra, & alii, quod ejusmodi privilegia non sint strictè interpretanda, sed instar Juris communis extendenda, nisi habeant rationem specialem, ut limitat Gloss. in c. favè h. t. & alii per c. ea qua de R. J. in 6. l. 1. §. planè ff. de Constit. Princip.

VI. Privilegia quædam sunt latae interpretationis, quædam strictæ. Latae interpretationis esse censentur ea, quæ sunt clausa in corpore juris, ut statim diximus; item ea, quæ in favorem piæ causæ, boni publici, aut religionis principaliter cedunt, arg. l. sunt persona. ff. de Relig. & sumptib. fun. item ea, quæ non contra, sed tantum præter jus sunt, & continent meram gratiam Principis, nec involvunt præjudicium tertii, ut privilegia dispensandi, absolventi à casibus reservatis, &c. De quibus procedit regula, quod beneficium Principis latissimè sit interpretandum c. quia circa. 22. h. t. Reliqua sunt strictæ interpretationis.

§. V.

Causa Efficiens privilegii alia est remota, alia proxima.

Remota est concedens. Potest autem privilegium concedere, qui legem ferre, & qui legem ferre nequit, nec privilegium concedere potest, siquidem privilegium est quædam lex privata. Suarez *lib. 8. de legib. cap. 8.* Sylvest. in *Sum. V. privilegium. quest. 2.* Hinc privilegia concedere maximè potest S. Pontifex, ut qui habet potestatem legislativam, estque super omne jus; & quidem in materia *spirituali* indistinctè tam in terris Ecclesiæ, quàm laicorum; circa *temporalia* verò in suo territorio, ubi est dominus temporalis, directè, & per se, in laicorum autem ditionibus tantum indirectè, quatenus nimirum opus est per ordinem ad spiritualia: aliàs summi Principis est privilegia impertiri, ut colligitur ex *c. 2. h. t.* Similiter respectivè & cum proportionè privilegia dandi facultas competit Episcopis, & Prælatibus per *cap. cum olim. 14. h. t.* Neque dubium est, Imperatores, Reges & Principes temporales in sua materia & ditione privilegia conferre posse, scilicet in immunitatibus, honoribus, ac potestatibus temporalibus, non in spiritualibus, ex quo in illis, non in istis legem ferre queunt. Gonzal. in *cap. 6. h. t. n. 4.* Clariss. P. Paul. Metzger in *Theol. Schol. tr. 8. disp. 37. art. 5. n. 1.*

II *Proxima* sunt modi, quibus privilegium conceditur, & acquiritur, iique tres: *concessio, communicatio, & consuetudo, ac prescriptio.*

Concessio privilegii est actus, quo simpliciter sine respectu ad aliud privilegium præexistens jus singulare conceditur. Et hæc fit vel ad preces, quæ juri, ac stylo Curia congruere, semperque veritate niti debent, ita ut privilegia aliter impetrata nulla sint. *c. 6. de Rescript. c. fin. de Fil. Presbyt. l. ult. C. Si contra*

jus, vel util. publ. Novel. 82. c. 13. vel motu proprio, seu verè ultroneâ liberalitate citra partis supplicationem, seu apparenter, clausulâ *motus proprii* insertâ, utcunque reverâ ad instantiam partis concedatur. Enekl. *r. de Privil. c. 5. n. 9.* quâ concessio validior quidem efficitur, sub- & obreptionis tamen exceptio integra reservatur, præsertim si vitium personæ inhæreat. Menoch. *2. de Arbitr. jud. casu 201. n. 79. & seqq.*

Communicatio privilegii nil aliud est, quàm privilegii iterata concessio; seu concessio extensio ad nova subjecta: cum videlicet privilegium, quod primitus uni concessum fuit, iterum alteri conceditur. Et hæc communicatio fieri potest, vel simpliciter, & absolute, seu *ad instar, & pariformiter*, ut dici solet, vel limitatè & ex parte, unde tenor communicationis semper est inspiciendus. Plane in communicatione absoluta is, cui facta est, participat omnia privilegia, & eodem modo, quæ, & quo modo defacto alter habet, vel habuit, cujus privilegia communicantur; non tamen futura, quæ ex postfacto acquirit, nisi communicatio etiam ad futura expressè extendatur. Clariss. D. P. Paul. Metzger *d. disp. 37. art. 4. n. 6.* neque omnino extraordinaria, quæ Princeps non videtur in specie concessurus, ut ex Antonio de Burzio *consil. 19.* notat Fagnan. in *cap. tuarum. 11. h. t. n. 24.* multò minùs illa, quæ prohibita sunt, ad alios extendi, quorum communicatio sine speciali mentione fieri non solet. Tamburin. *de Fur. Abb. tom. 1. disp. 17. q. 1. n. 18.* Quibus adde privilegia localia, ut quæ censentur ad certum locum restricta; & illa, quæ ob certum, & specialem causam, seu respectum data sunt, aut quæ in eos, quibus fit communicatio, propter defectum certæ qualitatis non quadrant. Donatus in *Pr. Regul. p. 1. tr. 7. q. 14. & 15.*

Questio incidit: an, & qualis communicatio

tio privilegiorum inter Regulares defacto detur: Sunt, qui tradant, inter omnes Ordines tam mendicantes, quam non mendicantes mutuam esse privilegiorum communicationem, quod probabile esse, asserit Clariss. D. P. Paul. Metzger *cit. art. 4. n. 9.* Ego existimem, quoad mendicantes id simpliciter verum esse, ut qui ex Bulla Leonis X. generalem inter se communicationem habent, & per alias Bullas Pontificum communicant etiam cum non mendicantibus Ordinibus, ut videre est apud Tambur. *d. disp. 17. q. 2. n. 8.* Circa non mendicantes verò eatenus solum verum puto, ut Congregationes à S. Pontifice approbatae, vel illa Monasteria, quæ cum Cassinensi, aut Lateranensi, vel aliis Congregationibus communicationem specialem habent, eadem communicatione tam cum mendicantibus, quam non mendicantibus fruuntur, non etiam Monasteria à Congregationibus penitus separata. Confer. Tambur. *cit. disp. 17. per tot. Donat. cit. tr. 7. per tot.*

14. *Consuetudine, ac præscriptione sine expressa Principis concessione privilegia comparari posse, docet Gloss. cap. novit. 13. de Judic. ubi Innocentius III. consuetudinem cum privilegio æquiparat, & in c. conquestus. 9. & cap. super quibusdam. 4. præterea. de V. S. Eam autem consuetudinem aut præscriptionem aliqui requirunt, cujus initii non extat memoria, non quòd velint semper necessariam, sed quòd hæc certior sit, & quasi generalis, ac per se sola sufficiens sine titulo, modò jus ei non expressè resistat, ut resistit in cap. quando. de Consuet. ubi dicitur, facultatem conferendi minores ordines, vel Sacramentum confirmationis posse ex privilegio committi simplici Sacerdoti, non tamen consuetudine acquiri, & in cap. ex tuarum. 5. de Auctorit. & usu pallii. ubi usus pallii extra provinciam non obstante consuetudine expressè prohibetur, nisi ex speciali privilegio.*

De cætero etiam minori tempore, puta annis 30. contra privatos, 40. contra Ecclesias suppositis reliquis requisitis, privilegium, aut exemptionem aliquam præscribi posse, probat P. Engl. *h. t. n. 13.*

§. VI.

Subjctum, in quo hæret privilegium, est persona, vel res per l. 68. l. 196. ff. de R. J.

Persona est subjctum privilegii personalis, quod nempe vel uni propter personam, & meritum suum specialiter tribuitur, aut etiam pluribus, sed expressis illorum nominibus, & tanquam singularibus, seu sub nomine proprio, & individuo cujusque, ut Socrati Sempronio, & Platoni, &c.

Res est subjctum privilegii realis, eaq; vel corporea, ut fundus, domus, castrum, Ecclesia, Monasterium; vel incorporea, ut Doctoratus, Clericatus, Ordo religiosus, Societas, Universitas, Collegium, aut aliud corpus politicum. Porro si comunitati, vel corpori alicui privilegium concessum sit, refert, sitne concessum sub nomine colectivo, & expresso ipsius Collegii, & directè ac immediatè illius corpori, puta Universitatis Salisburgensis? num verò personis, quæ sunt ex tali Collegio, & illud componunt, puta Studiosis Universitatis Salisburgensis? Concessum primò modò censetur concessum Collegio, secundùm quod civiliter facit unum corpus, non verò personis singularibus, ex quibus tale corpus componitur (quæ singularibus) ita ut non possint uti suo privilegio quæ tales, sed tunc tantùm, cum suum Corpus collegialiter repræsentant, sive interim omnes simul, sive major pars, aut aliquot ad repræsentandum delegatæ reperiantur. Concessu secundò modò singulis separatim competit, illòque uti possunt singulares personæ independentè una ab altera, & sufficit esse incorporatas tali Collegio. Ita Geminianus, c. Religioso. de Sent. excom. in. 6. Ut tamen is, qui se dicit de aliquo Collegio, gaudeat ejusdem

eiusdem privilegiis, necesse est, ut exerceat artem, ad quam fuit institutum. Barthol. in l. *semper. ff. de Fure immunit.* Sylvest. V. *Argumentatio. n. 4.* Ex quo infert Panorm. in c. *de Quodvult deo. I. de iudic.* quod Studiosi intrantes Scholam, sed non studentes, non gaudeant privilegiis Scholarium. Et similiter Portelius in *sum. qq. Regul. V. Episcopus. n. 4.* docet, religiosum factum Episcopum non gaudere amplius privilegiis regularium, aut sui ordinis.

- 17 Caterum privilegiorum largitio ex parte concedentis superioritatem, ex parte accipientis subjectionem regulariter exigit. *Regulariter*, inquam: siquidem cum privilegia sint beneficia, ea quoque non subditis concedi valent, atque ita personis Ecclesiasticis & Ecclesiis Principes seculares multa privilegia concesserunt. l. 1. *cum multis aliis. C. de SS. Eccles.* qui ab earum potestate exempti sunt. *cap. Ecclesia S. Maria. de Constit. cap. fin. de Reb. Eccles.* Clariss. D. Paulus Mezger d. *dist. 37. a. 5. n. 2.*

§. VII.

- 18 *Materia*, seu *objectum* privilegii est favor specialis, justus tamen, & rationabilis.

Dixi I. *est favor specialis*: si enim nihil præter, aut ultra, imò contra jus commune concedatur, privilegium non erit: & hoc est, quod traditur, interpretationem privilegii ita faciendam esse, ut aliquid operetur speciale supra, vel præter jus commune. c. *Abbate. de V. S. c. in his. 30.* ubi Panorm. h. t. l. 1. ff. *Ad municipal.* Neque adversatur. c. *quia in causis. de Procuratorib.* quò Universitati Parisiensi creandi Procuratorem, & c. *et si Christus. §. fin. de Furejur.* ubi religiosi in propriis causis deficiente alia legitima probatione juramentum suppletorium præstandi, facultas conceditur, quæ jure communi ipsis non negatur. Nam Francis per leges proprias in iudicio per Procuratorem litigare sine Principis re-

scripto, & Monachis S. Benedicti jurare per regulam non licuit, ut in *cit. text.* notat Gonzal. adeoque illis aliquid jure prohibitum indultum fuit, aut saltem declaratum est, indultum jam fuisse, ut *ibidem* Glois. advertit. Ideoque ejusmodi privilegia non concessiva propriè, sed impropriè tantum dicta sunt, & juris communis declarativa. Suarez l. 8. *de legib. c. 1. n. 7.*

Dixi II. *Justus tamen, & rationabilis*, ita ut respectu privilegiati, illius usus saltem supposito privilegio sit licitus, respectu verò aliorum nullum, vel moderatum gravamen contineat, ut secundum rectam rationem ad illud sustinendum obligari possint. Ne ergo privilegium concedatur contra jus naturale, aut Divinum. c. 1. *dist. 10.* quidquid enim bonis moribus adversatur, invalidum est, etsi pactum juratum accesserit. l. 4. *C. de L. neque in magnum Reip. damnium, vel contra manifestam ejus utilitatem. l. 10. C. de SS. Ecclesiis.* Unde nec contra se concedere privilegia solet Pontifex, quatenus imminuent ejus dignitatem, ut quam non potest dividere, vel diminueri; nec ulla, quæ sunt Ecclesiasticæ gubernationi contraria: quia foret abusus suæ potestatis, & prodigalitas quædam, quæ in Pontifice non præsumitur. Vix proinde crediderim Pontificem Principibus concessisse, ne sine illorum approbatione recripta sua effectum habeant, quale tamen privilegium sibi non nulli Principes vendicant.

§. VIII.

Forma Privilegii est vel *essentialis*, vel *accidentalis*. *Essentialis* consistit in concessione singulari præter, ultra, aut contra communem juris tenorem, per supra dicta. Ad formam *accidentalem* referenda sunt sequentia:

I. *Justa & rationabilis causa*. Et quidem certum est, hanc requiri, ut licite concedatur privilegium; siquidem concessio privilegii absque causa, si contra jus fiat, adversatur justitiae.

justitiæ distributiæ, & legali exigenti, ut à communi obligatione sine causa nemo eximatur; si verò præter jus fiat, sapit prodigalitatem, & acceptionem personarum. Suarez *d. l. 8. cap. 21. n. 2.* De valore autem dubitandi ratio est, & desumitur ex indulgentiis, quas absque sufficienti causa invalidè concedit, communi DD. calculo probatum est. Nihilominus privilegium sine causa validè concedi, placuit Suarez *l. c.* ex ratione, quod lex nulla rationabili causa exigente à legislatore tolli possit respectu omnium, cur igitur eximi nequeant certæ personæ, aut specialis favor eisdem privilegio tribui? Neque est paritas inter privilegium, & indulgentias: has quippe Pontifex concedit non tanquam dominus, sed dispensator thesauri meritorum Christi, qui non censetur consentire, nisi in ejus dispensationem salubriter, id est; ex rationabilibus causis factam. *Extravag. 2. de Penitentiis. Gobat tr. de Indulgentiis. n. 86.* Cæterum in dubio præsumitur adfuisse justam causam concessionis, & quæ causa justa sit, arbitrio Principis relinquitur.

II. *Scriptura*; quæ tamen per se loquendo ad privilegium non requiritur, sed etiam viva voce concessum subsistit, eoque in utroque foro uti licet, modò per testes sufficienter probetur, ut satis constat ex *cap. institutionis. causâ 25. q. 2. ex Clem. dudum §. etenim. de Sepult.* ibi: *universa privilegia, gratias, indulgentias, verbò vel scriptò concessa.* & ex *Extravag. etsi, de Penit. & remiss.* ibi: *quascunq; concessionis à sua Sanctitate tam scriptò, quàm verbò factas.* Ratio est, partim quia totus valor privilegii pendet ex voluntate concedentis, quæ tam verbis, quàm scripturis manifestari potest; partim verò quia lege nemo tenetur contra voluntatem legislatoris eum obligare nolentis. Quare hoc ipsò, quòd subdito quocunq; modo constitit de voluntate ejus à legis obligatione

eximentis per privilegium, illius obligatio cessabit. Specialiter circa privilegia & gratias, quæ à Sede Apostolica emanant, *regulâ Cancellaria 53.* disponitur, ut nulli suffragetur dispensatio in judicio, vel extra, nisi literis expeditis. Et licet ista regula tantùm loquatur de *dispensationibus*, tamen idem esse etiam circa alias gratias, & privilegia, de stylo Curie Romanæ communiter tradunt DD. nominatim Joannes Chokier in *reg. 25. Cancell.* adeoque prædictæ gratiæ ante actualem expeditionem literarum videntur adhuc informes & imperfectæ. Probabile tamen est, in foro conscientie etiam ante expeditionem gratiæ, si de ipsius concessionem constet, eâ uti licere. Gutierrez *lib. 5. pract. qq. in 2. p. nova collectionis. q. 10. & seqq.* Pro foro externo, & ad probationem convenit inter omnes, gratias ante literas expeditas impetranti non prodesse.

III. *Insinuatio*: requiritur enim, ut in primis privilegium, adversus alium obtentum, maxime si per illud revocatur jus alteri jam quæsitum, eidem & judici ordinario illius loci insinuetur: præsumendum quippe non est, velle Principem privare aliquem incium jure suo: quia talis privatio ex una parte bono communi, & suavi gubernationi non est leviter contraria, & ex altera parte est valde expediens damnificatum monere, ut possit, si velit, se opponere; quòd mediò judicio expressè deciditur in *cap. 19. h. tit. cap. cum persona. Eod. in 6. cap. si in duobus. de Appellat.* Deinde privilegium aliis quoque insinuari debet, ne à privilegii usu impediatur privilegiatum, cum respectu illorum habeat rationem legis, quæ, ut obliget, debet esse manifesta. *cap. 2. distinct. 4.*

Difficultas est: an quis uti possit privilegio jam defacto à superiore concesso, sed nondum sibi insinuato?

By. I. Regulariter quidem non licet uti privilegio ante habitam concessionis notitiam: talis namque imprudenter agit, cum se exponat periculo faciendi actum illicitum, vel etiam nullum; aliquando tamen urgente necessitate, si probabile sit, privilegium jam concessum esse, usus ejus licitus esse potest. Hinc

By. II. Privilegium, quod per nuntium, literas, vel procuratorem petatum est ab aliquo, per se habere effectum à die concessionis, & expeditionis illius, seu à die data, ut vocant, non primum à die presentata. Unde licet privilegiatus ignoret, privilegium sibi actu esse concessum; tamen juxta privilegium operans validè agit. Idem de dispensationibus procedit. Layman in *Theol. morali* l. 1. c. 23. n. 10. cum communi: Aliud verò statuendum est de privilegio *motu proprio*, & non ad petitionem alicujus concessio. Idem Layman n. 9. Azor. *Instit. moral. tom. 1. lib. 5. cap. 3.* Ratio est: quia privilegium se habet instar donationis, in qua requiritur consensus utriusque, donantis scilicet & donatarii, ideòque si consensus privilegiati non præcessit, nullum jus videtur ipsi acquiri ante notitiam, & acceptationem privilegii, arg. l. *qui absentis*. 38. ff. de *Acquir. vel amitt. possess.* Quod secus est in priori calu: quando enim præcedit petitio privilegii, & subsequitur concessio, jam utriusque consensus adesse intelligitur. Contrariam sententiam probabilem judicat P. Engl in *Manual. Parochorum* l. 1. p. 3. cap. 5. n. 17.

§. IX.

24 *Finis* privilegii alius est immediatus, alius mediatus. Immediatus, seu proximus est bonum privatum privilegiati; mediatus est bonum publicum, arg. c. 15. & 17. *causa* 1. *quest.* 7.

§. X.

25 *Effectus* privilegii est primò, quod vim legis, ac juris habeat, arg. l. 2. & *ult. C. de*

Legib. ita ut ad observantiam obliget non solum subditos, sed ipsa quoque concedentem, ejusque successores ad manutentionem, Boër. *dec.* 204. n. 42. *Secundò*, quòd idem operetur, ac consuetudo, & præscriptio, arg. *cap. super quibusdam*. 26. v. *præerea. de V. S. cap. 13. de For. compet.* imò præscriptionem oborientem tollere, illique derogare valeat, modò contineat clausulam: *non obstante tali jure per c. 14. & 19. de Præscript.* *Tertio*, quòd privilegium potius, ac fortius sit jure communi, cum sit jus quoddam speciale, in toto autem jure generi per speciem derogetur, & illud potissimum habeatur, quòd ad speciem directum est. l. *in toto*. 80. ff. de *R. J.*

§. XI.

Contraria privilegii sunt modi, quibus privilegium amittitur. Amittitur autem multifariam.

I. Si pereat, aut destruat subiectum, cui privilegium inhæret: Sic enim privilegium personale mortuam personam, *cap. 7. de Reg. Jur. in 6.* privilegium reale re, puta, Religionis, dignitate, ac officio pereunte extinguitur, arg. c. *Abbate*. 25. de *V. S.* Ea tamen, quæ ædificiis, v. g. Ecclesiæ, aut castro ratione situs, vel loci data sunt, his incendiò, aut vastatione destructis, inhærent fundo, quamdiu manet animus ea ædificia reparandi juxta *cap. 2. de Relig. domib.* l. 37. ff. de *Relig. & sumptib. fun.* & si concessa sint non ratione situs, sed alterius tituli transferibilis, v. g. Ecclesiæ ratione parochiæ, confraternitatis, reliquiarum alicujus Sancti &c. cum istis aliò translatis & ipsa transferuntur. Suarez de *Legib.* lib. 8. *cap. 5. in fin.*

II. Privilegium, quod datum est *ad certum tempus*, vel *sub conditione*, aut cum clausula: *ad beneplacitum: quamdiu voluero &c.* amittitur per lapsum temporis, cessationem conditionis, item per mortem concedentis, *cap. 5. de Rescript. in 6.* Covar. *Var. resol.* lib. 3. *cap. 15.*

cap. 15. n. 2. Aliàs privilegia, & gratiæ actu concessæ per mortem concedentis non tolluntur etiam re integra. *c. si super. 9. de Offic. deleg. in 6.* Unde privilegium conferendi beneficia, quod alicui S. Pontifex concessit, non expirat, esto concedens moriatur, antequam se offerat occasio beneficium actu conferendi. *c. si cui. 36. de Præbend. in 6.* Secus est, si commissio tantum, vel delegatio facta fuerit ad gratiam alicui concedendam; hæc namque morte delegantis extinguitur, eò quòd gratia nondum sit facta, sed facienda. *Text. & Gloss. in d. cap. si cui. Covar. Pract. quest. c. II. n. 2.*

28 III. Amittitur per revocationem privilegiantis, vel ejus successoris: siquidem qui gratiam fecit, eam regulariter revocare potest. Panorm. in *cap. novit. n. 25. & 28. de Judic. Gail. 2. Observ. 60. in fin.* Verùm ab hac regula aliqui casus excipiuntur, in quibus non nisi ex causa publicæ utilitatis privilegium revocari potest. *Primus* est, si privilegium causâ remunerationis vel cum onere adjuncto concessum fuit: quippe tale privilegium vim pacti habet. *DD. in cap. qua in Ecclesiarum. 7. de Constit. Secundus*, si ex privilegio illo secundum jus gentium privilegialo dominium quæsitum sit, quo sine causa nemo privari debet. Panormit. *loc. cit. n. 26. Tertius*, si privilegium concessum sit non subdito: quoniam tale transit in contractum, ex quo Princeps æquè, ac privatus obligatur. Quamobrem privilegium Ecclesiis, & piis causis datum à Principibus secularibus esse irrevocabile, post alios habet Felin. in *d. c. novit n. 8.*

29 Porro revocatio privilegiorum fieri potest vel expressè, vel tacitè. Tacita revocatio est, cum Princeps sciens facit actum contrarium, ut is concedat alteri privilegium contrarium, facta mentione prioris privilegii; quod addo: quia nulla mentione facta po-

sterius privilegium censeretur subreptitium. per *text. in c. ex parte. 12. de Offic. delegati.* Expressa revocatio alia est generalis, alia specialis. Specialis est, cum vel per decretum speciale privilegium revocatur (cujus insinuatio fieri debet privilegiato, ut effectum sortiatur) vel quando revocatur quidem per Legem generalem, sed facta privilegii mentione in specie. Revocatio generalis fit, quando generaliter derogatur privilegiis constitutioni contrariis. Quod iterum fit dupliciter, vel cum clausula communi: *non obstantibus privilegiis quibuscunque*: vel cum alia fortiori & singulari, ut: *non obstantibus privilegiis quibuscunque, sub quacunque verborum forma conceptis*; vel cum addito: *etiamsi eorum de verbo ad verbum mentio fieri deberet.* Si addita sit clausula generis posterioris, censetur derogatum omnibus privilegiis, ut bene advertit noster Panormit. in *c. cum instantia. num. 5. de Censib.* Si prioris generis: non erit derogatum privilegiis clausis in corpore Juris, neque etiam aliis, quibus insertum est, quòd eorum specifica mentio fieri debeat; quale privilegium datum est Cisterciensibus in *c. cum ordinem. de Rescriptis.* Quòd si nulla clausula revocatoria privilegii addita sit constitutioni generali privilegio contrariæ, illa privilegiis derogare non censetur per vulgarem regulam, quòd generale non deroget speciali.

IV. Amittitur privilegium contraria consuetudine, non usu, vel præscriptione, servatis tamen consuetudinis, vel præscriptionis requisitis, inter quæ cum sit, ut res sit apta præscribi, ideo privilegia merè favorabilia, quæ meram gratiam continent, & meræ facultatis dicuntur; ut privilegia absolvendi à casibus reservatis, celebrandi tempore interdicti, & alia hujusmodi, præscriptione non tolluntur. *DD. ad l. 2. ff. de Via publica. l. 12.*

Cod.

Cod. de Excusat. tutor. Gloss. & Panorm. in c. ut privilegia. h. r. Aliud est de privilegiis onerosis, quæ nempe cedunt in gravamen tertii, ut si quis habeat privilegium accipiendi decimas, visitandi monasteria exempta, exercendi jurisdictionem, merum imperium &c. enim verò hæc non usu perduntur, dummodò interim occasio utendi fuerit. Text. & DD. in *l. 1. ff. de Nundin.* Quòd si occasio utendi non fuerit, privilegium non usu non amittitur, arg. *l. 34. §. ult. cum. l. seq. ff. de Servitut. præd. rust. Gail. lib. 2. observ. 66.* Idem est, si quis commodè saltem privilegio uti non potuerit, quia quod in favorem alicujus introductum est, non debet in odium ipsius detorqueri. *c. quod ob gratiam. de Reg. Juris in 6.*

V. Similiter privilegium extinguitur renuntiatione tacita, vel expressa; quilibet enim favori suo renuntiare potest. *c. statimus. de Regular.* nisi privilegium in favorem publicum, aut Ecclesiæ principaliter sit concessum; qua ratione privilegio fori & canonis renuntiare nequit. *c. si diligenti. de Fora. compet.* Consistit autem renuntiatio expressa in declaratione verbali, vel scripta voluntatis non gaudendi privilegio; tacita verò consistit in non usu, si sit privilegium affirmativum; vel in usu contrario, si sit negativum; & communiter hæc tacita renuntiatio inducitur lapsu 10. annorum per text. in *d. l. 1. ff. de Nundin.* Pro regula tamen hic tenendum, quòd si privilegia expressè renuntiare non valeant, nec tacitè valeant: cum major sit vis expressi, quàm taciti, arg. *L. nonnunquam. § 2. ff. de Condit. & demonstr.*

VI. Cessat privilegium cessante causa finali per text. in *c. tunc. 12. de Cleric. non resid. c. cessante. de Appell.* Ubi tamen distinguendum inter privilegium, quod unico actu consumatur; quale est, quod datur ad contrahendum matrimonium in ordine ad legitima-

tionem prolis, & privilegium, quod habet tractum quendam successivum reiterabilem; quale est privilegium non solvendi decimas, vectigalia, &c. Prioris generis privilegium non desinit desinente causa finali: quia jam transit, ac proinde indefinibile est; sic qui habilitatus est ad aliquem actum, non amittit habilitatem illam, licet cesset postea motivum habilitationis; quod intelligo: licet nondum actum, ad quem habilitatus est, exercuerit: nam in ea executione non est privilegium, sed tantum usus privilegii. Sanchez de Matr. lib. 8. disp. 20. num. 7. Posterioris generis privilegium ut desinat, causa finalis non debet solum negativè, vel ad tempus, sed contrariè, & quidem in perpetuum cessare. Dicitur autem causa finalis cessare negativè, quando non amplius existit; contrariè verò, si circumstantiæ ita mutantur, ut usus privilegii evadat iniquus, & cedat in grave præjudicium Ecclesiæ, vel communitatis. Text. & DD. in *c. 9. de Decimis & cap. 16. de Cleric. non resid. P. Engl. h. r. §. 3. n. 21.*

VII. Perditur privilegium propter abusum per text. in *c. 9. dist. 74.* ubi dicitur: *privilegium meretur amittere, qui permissa sibi abutitur potestate.* Plerumque tamen non ipso factò perditur privilegium, sed per sententiam superioris, nisi hoc sit speciali jure expressum, ut in *c. fin. de Immunit. Eccles.*

TITULUS XXXIV.

De Purgatione canonica.

SUMMARIA.

1. Quid sit purgatio canonica? 2. Unde ejus origo?
3. A quo? 4. Ob quod delictum hæc purgatio indicatur? 5. 6. Quo modo fiat? 7. Et quem ob finem? 8. 9. Quis effectus hujus purgationis? Delicta